

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Bakalářská práce
STIGMATA GENERACE “Y”
Daria Borshch

Plzeň 2018

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara

Katedra výtvarného umění
Studijní program Výtvarná umění
Studijní obor Ilustrace a grafika
Specializace Malba

Bakalářská práce
STIGMATA GENERACE “Y”
Daria Borshch

Vedoucí práce: Doc. akad. mal. Aleš Ogoun
Katedra výtvarného umění
Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara
Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci napsala samostatně a výhradně s použitím citovaných pramenů. Souhlasím se zapůjčováním práce a jejím zveřejňováním.

Plzeň, duben 2018

.....
podpis autora

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala vedoucímu doc.akad.mal. Aleši Ogounovi za pomoc při zpracovávání této práce. Také bych chtěla poděkovat Sáře Syslové a Thu Ha Le za velkou pomoc s výběrem a překladem do češtiny teoretického materiálu. A nakonec bych chtěla poděkovat svému manželovi a své mamince za trpělivost a podporu

OBSAH

1	MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE	7
2	TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE	10-12
3	PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY	13-15
4	POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	16-17
5	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	18-19
	a) Knižní a periodická literatura	
	b) Internetové zdroje	
6	RESUMÉ	20
7	SEZNAM PŘÍLOH	21-22

„Je snazší být přáteli s mnoha lidmi na internetu než s jedním v realitě.“

Lisa Simpson

1 MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Lásku k umění jsem získala po mamince, která překreslovala figury lidí nebo zvířat z knížek, jež mi četla. Zkoušela jsem je překreslovat stejným způsobem, ale nikdy mi to nevyšlo. Namísto toho jsem experimentovala s figurami lidí, u kterých jsem měnila ruce a nohy na zvířecí končetiny.

Již ve školce jsem vymýšlela a tvořila kostýmy pro dětské divadlo. Malovala jsem hodně, proto když mi bylo sedm let, tak se mě máma rozhodla dát na uměleckou školu. V Rusku takové školy vyučují současně se základní a střední školou, doba studia je osm let. V podstatě se jedná o základní umělecké školy podobné těm českým. Umělecká škola mi nepřinášela inspiraci k tvoření, neexistovala zde tvůrčí svoboda, můj rozvoj byl omezen výukovým plánem. Po celou dobu studia se mi chtělo odejít, cítila jsem se jako kdybych tam nepatřila.

První čtyři roky jsme se ani nevěnovali akademickým základům, dělali jsme ilustrace a koláže, pracovali s hlínou a jílem, vytvářeli vitraje, ale pořád jsme se dotýkali pouze jednoho tématu, které nepodporovalo kreativitu - všechna díla si byla podobná. Po čtyřech letech jsme se začali učit akademickou malbu, kde jsme museli striktně dodržovat požadovanou formu, nesměli jsme experimentovat a namísto zobrazování reality jsme byli nuceni kopírovat předlohy učitelů. Ale já vždycky vytvářela živé a barevné obrazy, protože jsem nechtěla používat lomené barvy, ráda jsem pracovala s kontrastními přechody. Má touha vymknout se požadovanému výsledku nebyla uznávaná, což vedlo ke špatnému prospěchu.

Nejzajímavější je, že v dějinách umění nás učili celých osm let jen období od Egypta k renesanci, takže jsem ani neznala abstrakci a novodobou malbu. Ve vyšší třídě jsem se proto rozhodla jít na mezinárodní konkurz - plenér, ve kterém jsem měla volnou ruku a nakonec se mi podařilo získat 2. místo.

Po dokončení studia na této umělecké škole jsem chtěla pokračovat v umění, a protože jsem neznala jiné přístupy, tak jsem se rozhodla pokračovat v akademické tvorbě s přesvědčením, že je správnou cestou k tomu, abych se dostala na vysokou školu. Bylo běžné malovat obraz ve velikosti A1 po dobu jednoho měsíce, což způsobilo, že jsem měla tendenci obrazy hodně předělávat.

Ale i poté, co jsem dokončila kurzy, tak mě všichni odrazovali od toho, abych se přihlásila na vysokou školu kvůli mému rukopisu vyznačujícím se kresebnou linií, o které tvrdili, že je příliš tvrdá. nebo že na obraz působí příliš kontrastně. Kvůli tomu, že jsem si v tu chvíli nevěřila, tak jsem se rozhodla přihlásit na obor fashion design, jehož součástí byla i zkouška z malby a kresby.

Během této doby jsem se také rozhodla, že chci odejít do zahraničí a moje volba padla na Českou republiku, protože se zde mluví podobným jazykem. Zároveň byla Česká republika první zemí v zahraničí, kterou jsem navštívila jako dítě, návrat do ní mi přišel velmi symbolický.

První rok jsem se učila český jazyk v Liberci, kde jsem trávila čas na různých výstavách v jejich oblastní galerii, tam jsem se poprvé seznámila s multimediální tvorbou. Přijela jsem sice kvůli tomu, abych

se stala módní návrhářkou, ale postupně jsem změnila názor a podala si přihlášku na AVU do ateliéru Vladimíra Skrepla, i přes to, že jsem měla jen zkušenost s “akademickou malbou”, ale i když je Akademie výtvarných umění prestižní, tak mi přišla malba na FDULS přívětivější svým přístupem.

Pravě ZČU změnila můj pohled na umění už ve chvíli, kdy jsem se účastnila přijímacích zkoušek a poprvé se seznámila s abstrakcí a jejím vytvářením. Vzpomínám si, jak jsem se rozhlížela a snažila přijít na to, co mám udělat. Vše pro mě bylo nové. Naše škola nabízí tolik tvůrčí svobody, že jsem se dokonce ztratila v prvním pololetí, a mermomocí se chtěla zbavit svého starého stylu, jež vlastně ani nebyl můj.

Po prvním roce pod vedením vedoucího Aleše Ogouna jsem postupně začala experimentovat, počínaje prací “Zobrazené pomocí zobrazeného”, kde jsem řešila hlavní problém mého tehdejšího života, cesty z Prahy do Plzně na univerzitu, a zajímavý koníček shromažďování všech jízdenek z autobusů a vlaků. Poslední semestr jsem zakončila tématem “Skrytá figura”, kde jsem pracovala s barevnými plochami a texturobarvy.

2 TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY, CÍL PRÁCE

Generace Y - lidé, jejichž dětství se shodovalo s obdobím od poloviny 90. let do jeho konce – čas popularizace internetu.

Vybrala jsem si toto téma, protože jsem zjistila, že je mi velmi blízké, chtěla jsem se o něm dozvědět víc, protože jsem předtím netušila, že existují tak silné rozdíly mezi generacemi, na které se lidé dělí, a také jsem se chtěla dozvědět víc o sobě a své generaci.

Vždy se ve své práci snažím, aby mě odrážela, všechny zážitky i pocity v určitých momentech. Toto téma je jiné, odráží nejen mě, ale i další lidi, mé přátele, kteří mě obklopují.

Od základní školy jsem měla telefon a o několik let později jsem začala používat internet a počítač. Ale tehdy jsem nesměla používat počítač nebo telefon s připojením na internet více než 2 hodiny denně. Bylo mi řečeno, že být na internetu je špatné, ničemu mě nenaučí, rodina zejména odsuzovala má virtuální přátelství na internetu. Jak mohu být s někým přítelem jen na internetu?

Bylo to skoro jako prohibice ve 20. letech, kdy byl zakázán alkohol, ale zákaz alkoholu jen podpořil chuť a chtíč k pití. Já chtěla být online každou minutu a mobil vždy schovávala, protože jsem tam měla celý svůj virtuální a alternativní život.

Lidé říkají, že internet není realitou, že si tam nemohu najít přátele, žila jsem v přesvědčení, že na internetu dokážu být někým jiným, že si mohu libovolně vytvářet falešné webové účty a psát tak lidem bez vědomí mé pravé identity. Vliv starší generace - Generace X - nám přetvořil naše smýšlení o internetu, na jednu stranu se tváříme

otevřeně, píšeme si s kdejakými cizími lidmi o našich nejskrytějších tajemstvích, ale na stranu druhou se stáváme nevědomky uzavřenými vůči ostatním v realitě, internetoví přátelé nikdy nebudou našimi skutečnými přáteli. Ale proč? Nová generace již nestaví hranice mezi on-line světem a obyčejným, pro ně je to jeden svět, ale my nadále žijeme ve dvou světech. A vždycky se snažíme uniknout z jednoho z nich do toho druhého.

V současné době je slovo „millennial“ jedním z nejpopulárnějších módních slov ve všech médiích. V roce 2015 se millennialové stali největším segmentem pracovních sil USA (35%, v závislosti na Bureau of Labor Statistics).

Milleniálové mají velice zajímavé a jedinečné rysy - rasová rozmanitost, nejvzdělanější generace, nízké počty manželství, plodnosti, atd. Přesto z pohledu UX (User Experience) se nejzajímavějším stává dětská zkušenost s technologiemi a způsob, jakým se formuje jejich aktuální chování.¹

V roce 2001, Marc Prensky, učitel, spisovatel a futurolog, publikoval článek s názvem «Digitální domorodci, digitální imigranti»², ve kterém rozdělil všechny uživatele nových technologií na 2 tábory: digitální generace (digitální domorodci) a digitální imigranti.

Do digitální generace patří ti, kteří vyrostli ve světě počítačů, mobilních telefonů, videokamer a videoher. Každý den hledají něco na internetu, posílají e-maily a SMS. Jsou zvyklí k rychlému získávání informací,

¹ <https://www.nngroup.com/articles/millennials-digital-natives/>

² <http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf>

lépe pracují s grafikou než s textem, na hypertext jsou zvyklejší než na prostý text. Mají sklon k multi-úkolům, potřebují časté povzbuzení, preferují raději hru než vážnou práci, jsou schopni lépe řešit společnými projekty, než individuální úkoly.

Starší generace se zařazuje k digitálním imigrantům - v digitálním světě se cítí nepříjemně a nejistě. Nemohou provádět jednoduché akce jako je čtení e-mailů na obrazovce počítače nebo opravovat elektronický dokument. Dávají přednost pomalému a důkladnému učení, po etapách, jehož docilují individuálním studiem než-li skupinovým.

Podle tohoto modelu se ukázalo, že se učitelé a studenti - lidé různých věkových kategorií mluvící různými jazyky, vyznačují rozdíly ve vnímání světa. Učitelé věří, že se jim studenti podobají a musí být i tedy nutně vyškoleni stejným způsobem, kterým se vyškolili oni sami, jenž ale neodpovídá potřebám studentů.

Co musí udělat digitální imigranti, aby se dokázali smířit s tím, že neví nic o digitálním světě, naučit se novým dovednostem a začlenit se do nové reality? Mají se přenést přes digitální dobu nebo jen reptat a vzdychat po starých dobrých časech? Co je třeba udělat pro učitele? Revidovat výukové metody a obsah výuky?

3 PROCES PŘÍPRAVY, PROCES TVORBY

Příprava tvůrčího procesu nebyla složitá. Mluvila jsem s lidmi mladými po starší a probírala téma generačních problému i rozdílů, ale nikdo z nich mi nedokázal s jistotou říci, v čem tkví náš problém. Nestačilo si přečíst spoustu článků, projet si rozhovory či kouknout se na televizní seriály o mladých lidech. Hledala jsem a doufala, že tam najdu, co potřebuji. Ale pak jsem si uvědomila, že skoro všechny informace, které dostáváme pochází od starší generace. A oni nás nevnímají jako individuality, ale jen jako mládež obecně. Narazila jsem na pár rozhovorů nejstarší generace o mladých lidech mluvící o tom, že máme zvláštní a komplikovaný život, že si neužíváme života, protože žijeme ve dvou světech, ve světě prezenčním a virtuálním. Od té doby jsem si začala skládat své myšlenky dohromady, snažím se najít a rozvinout myšlenku soužití v normálním světě a světě internetu. Proč naše generace nedokáže tyto dva světy prolnout?

Při výběru tématu "stigmata generace Y" jsem si vybrala i alternativní formu práce. Vytvářím obrazy na plátně s použitím akrylu a různých aplikačních technik. S technikou experimentuji téměř půl roku, vybírám si světlé barvy, ke kterým mě inspirovala barevnost Michaela Rittensteina. Od začátku jsem věděla jaký chci tvar a velikost díla – 150 x 150 cm. Výběrem čtverce symbolicky navozuji podobu loga sociální sítě Instagram.

V první fázi hledání jsem se snažila najít stigmata své generace - co vůbec znamenají stigmata? Stigmata pochází původně z řeckého symbolu označující rány na těle Ježíše Krista, jež mu byly způsobeny

během ukřižování. V křesťanském mysticismu jsou vnímány jako zázračný jev. ⁴

Na základě tohoto tématu jsem dospěla k myšlence, že naše stigmata mohou být způsobené starší generací, hlavně nedostatkem pozornosti a komunikace při výchově. Za nedostatek lze považovat i zastaralé a typizované vzdělávání, které se nedokázalo adaptovat na potřeby nové společnosti a rozvoj nových technologií. Problémem přispěl i vliv kritického vnímání starší generace na základě jejich neznalosti.

Hledala jsem všechny naše slabosti, deprese, nechuť zabývat se monotónní prací, apatie pro nekonečné reklamy. Naše generace se stávají ústředním tématem pro různé rozhovory, články a studie na internetu. Nejaktuálnějším tématem je jak pochopit a pracovat s novou generací. Ale málo kdo ze starších lidí se snaží pracovat jako my, experimentovat a vyvíjet nová řešení, automatizovat vše, co nikdo nechce dělat, a pochopit, že na nás závisí budoucnost.

Během práce jsem zkoušela nakreslit několik téměř realistických skic, které mi ukázaly, že detailní obraz bude odvádět pozornost od tématu, jež je pro mě prioritou. Mým cílem je, aby můj obraz i přes to, že jsou v něm znázorňovány jednoduché objekty, vyjadřoval nás samotné a dokázal člověku ukázat, že bez ohledu na rozdíly ve vnímání mezi generacemi žijeme v jednom světě a potýkáme se stejnými překážkami.

Vybírám si barvy evokující plastové formy – jako by se podobaly žvýkačce. Symbolu našeho snažení přizpůsobit se konkrétní situaci. Vzhledem k tomu, že jsme vnímáni jako nestabilní látky, následkem výchovy rodičů a přístupu ve vzdělání, jsem se rozhodla, že práci

nainstalují na výšku do tvaru písmena Y tak, aby se toto písmeno naklánělo a vytvářelo dojem pádu. Připomíná nám obraz primitivního kříže odkazující na situaci, ve které jsme uvíznli.

4 POPIS DÍLA, TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA, PŘÍNOS PRO DANÝ OBOR

Maluji na našepsované plátno, které jsem napnula na rám. Začínám vždy tím, že vytvořím barevnou podmalbu. Na obrazy jsem používala akrylové barvy a spreje. Na prvním obraze jsem se snažila dosáhnout hladkého přechodu mezi kontrasty, vytvořit falešný web a retušovaný internetový svět. Akrylovými spreji jsem pracovala poprvé a zpočátku jsem si nebyla jistá, jak udělat hladkou texturu, ale vše dopadlo přesně tak, jak jsem chtěla. Pak jsem začala malovat kmeny a větve stromů, na které jsem používala zlatou, stříbrnou a bronzovou akrylovou barvu, do nichž jsem přidávala zlatavý prášek, který dodal zlaté barvě víc lesku. Vytvořila jsem jimi tlustou vrstvu, aby byl objem co největší. Předtím jsem nikdy neměla v obrazech barevné plochy. Tentokrát jsem vybrala růžovou barvu pro postavy lidí. Růžová je pro mne barvou symbolizující barvu naší generace. Je barvou všeobecně vnímanou jako pozitivní, já ji však vnímám i negativně, jako barvu reflektující skutečnost, na kterou chci ukázat. Výběrem této barvy a i stylu použití jsem začala i s novou érou ve své malbě.

Při malování obrazu jsem použila štětce, stěrky, houbičky a válečky.

Má bakalářská práce obsahuje čtyři obrazy. Jedná se o cyklus obrazů. Každý obraz ukazuje různé situace našeho života. Obrazy tvoří písmeno „Y“. Sled obrazů je ze zdola nahoru.

Spodní obrázek je krajina v ideálním světě internetu, ve kterém nezůstáváme dlouho, vždy z něj chceme uniknout. Zbývající obrázky ukazují, jak je pro nás těžké být bez internetu. Když z něj chceme odejít, potýkáme se s problémy, které již nejsme schopni zvládnout

vlastními silami. Například, když se snažíme být bez internetu delší dobu, tak se na první pohled zdá, že se život začíná měnit, že se vzděláváme. Ve skutečnosti ale ztrácíme veškerý kontakt, nemůžeme jen tak mluvit s přáteli bez volání nebo bez sociálních sítí. A to v dnešní době nejsou telefonická spojení už první v pořadí. Bez internetu ztrácíme většinu komunikace, protože už nejsme schopni jen tak navázat nové známosti na ulici. Proč se tedy pokoušíme vymanit ze spárů virtuálního světa? Nemusíme přece dělit svět na dva, jen se musíme naučit oba přijmout zároveň.

Obrázky ukazují uzavřené události, všechno se periodicky opakuje, lidé přicházejí z internetu a znovu se vracejí, neboť bez něj je život mnohem těžší, a my nemáme rádi složitosti.

Teď už nejsem fanoušek klasické malby. Líbí se mi jasné a čisté barvy, stejně tak věřím, že umění by mělo odrážet svou dobu. Dnes obraz existuje ve více než v jedné kopii, fotografie na sociálních sítích, tapety na našem počítači, tisk plakátů, potisky na oblečení se množí jako na běžícím páse a jsou přístupné všem.

Současní umělci malují novou formou, používají různé velikosti a zajímavé formáty, experimentují a nebojí se jít za hranice dosud poznaného umění. Snažím se pracovat rychle, protože jinak se nechávám rozptylovat novými myšlenkami, a ty staré se mi zdají být už vyčerpané.

Toto dílo je odrazem mého vnímání skutečné reality na téma generace Y, které jsem součástí.

5 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

a) knižní a periodická literatura

1. WHITEHEAD, Alfred, North. *Symbolismus, jeho význam a účín*. Praha: Panglos, 1998. ISBN 80-902205-5-x.
2. GOMBRICH, E. *Umění a iluze: studie o psychologii obrazového znázorňování*. Vyd. 1. Překlad Miroslava Gregorová. Praha: Odeon, 1985.
3. MEDKOVÁ, Jiřina. *Řeč věcí: (umění vnímat umění)*. Praha: Horizont, 1990. *Malá moderní encyklopedie (Horizont)*. ISBN 8070120266.
4. HODGE, Susie. *Proč to je umění: 100 moderních děl od Muncha po street art*. V Praze: Slovart, 2014. ISBN 978-80-7391-8767.
5. MANGUEL, Alberto. *Čtení obrazů: o čem přemýšlíme, když se díváme na umění?*. Brno: Host, 2008. ISBN 9788072942749.

b) Internetové zdroje

<https://www.nngroup.com/articles/millennials-digital-natives/> [citovano 15.04.2018]

<http://www.marcprensky.com/writing/Prensky%20-%20Digital%20Natives,%20Digital%20Immigrants%20-%20Part1.pdf> [citovano 15.04.2018]

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Stigmata> [citovano 15.04.2018]

<https://www.google.com/>

<https://www.facebook.com/>

<https://www.instagram.com/>

6 RESUMÉ

Тема моей бакалаврской работы “стигмата генерации “Y”. Это серия картин, каждая картина показывает разные ситуации из нашей жизни.

Составляют они букву “Y”. События изображены снизу вверх.

Самая нижняя картина, представляет пейзаж из идеального мира интернета, но как бы мы там не оставались, нам всегда хочется оттуда вырваться.

Остальные же картины показывают то как нам сложно быть без него. Когда мы вырываемся мы сталкиваемся с проблемами, с которыми уже не в силах справиться самостоятельно. Например, быть без интернета день или неделю, сначала нам кажется что жизнь начинает меняться, мы самообразовываемся, но мы теряем всю поддержку, мы уже не можем просто так зайти в гости, не позвонив или не написав, даже телефоны сейчас уходят на второй план, без интернета, мы порой теряем абсолютно все общение, так как порой не способны начать новое знакомство на улице.

Зачем мы вообще пытаемся из него выбраться? Ведь мы можем сосуществовать с ним в одном мире, и не делить их на два разных.

Картины показывают замкнутость событий, все идет по кругу, люди выходят из интернета, и также возвращаются, так как без него уже намного сложнее, а мы не любим сложности.

7 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1

Malba vlastní

Příloha 2

Malba vlastní

Příloha 3

Malba vlastní

Příloha 4

Malba vlastní

Příloha 5

Malba vlastní

Příloha 6

Malba vlastní

Příloha 7

Malba vlastní

Příloha 8

Malba vlastní

Příloha 9

Skica vlastní

Příloha 10

Skica vlastní

Příloha 11

Malba vlastní – výsledná práce

Příloha 12

Malba vlastní – výsledná práce

Příloha 13

Malba vlastní – výsledná práce

Příloha 14

Malba vlastní – výsledná práce

Příloha 15

Malba vlastní – detail výsledné práce

Příloha 16

Malba vlastní – detail výsledné práce

Příloha 17

Malba vlastní – detail výsledné práce

Příloha 18

CD-ROM - textová a obrazová část bakalářské práce

Příloha 1

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 2

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 3

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 4

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 5

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 6

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 7

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 8

Malba vlastní*

* foto vlastní

Příloha 9

Skica vlastní*

* foto vlastní

Příloha 10

Skica vlastní*

* foto vlastní

Příloha 11

Malba vlastní – výsledná práce*

* foto vlastní

Příloha 12

Malba vlastní – výsledná práce*

* foto vlastní

Příloha 13

Malba vlastní – výsledná práce*

* foto vlastní

Příloha 14

Malba vlastní – výsledná práce*

* foto vlastní

Příloha 15

Malba vlastní – detail výsledné práce*

* foto vlastní

Příloha 16

Malba vlastní – detail výsledné práce*

* foto vlastní

Příloha 17

Malba vlastní – detail výsledné práce*

* foto vlastní